

УДК 633.491

Топчій О.В., кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник
Іваницька А.П., завідувач лабораторії показників якості сортів рослин
Безпрозвана І.В., науковий співробітник
Український інститут експертизи сортів рослин
E-mail: otopchiy1992@gmail.com

ДИНАМІКА ВМІСТУ КРОХМАЛЮ В СОРТАХ КАРТОПЛІ В СЕРЕДНЬОМУ ЗА 2016–2020 РР. В РІЗНИХ ҐРУНТОВО-КЛІМАТИЧНИХ ЗОНАХ УКРАЇНИ

Картопля є важливою продовольчою культурою і задовольняє широкі потреби населення. Займає п'яте місце після пшениці, кукурудзи, рису та ячменю за значимістю як джерело калорій. Також виступає не тільки як продовольча культура, а й є важливою технічною і кормовою культурою. Із неї виготовляють крохмаль, етиловий спирт, сировину з якої виготовляють вітаміни тощо.

З метою подальшого вивчення якості сортів картоплі та напряму їх використання, доцільним є вивчення вмісту крохмалю.

Дослідження сортів картоплі проводиться в ґрунтово-кліматичних зонах Лісостепу та Полісся на дослідних полях філій Українського інституту експертизи сортів рослин. Визначення вмісту крохмалю в бульбах картоплі здійснювали поляриметричним методом (за Еверсом). Згідно Програми лабораторних досліджень у 2016 р. надійшло 33 сорти, у 2017 р. – 38, у 2018 р. – 33, у 2019 р. – 27 та у 2020 р. – 28 сортів різних груп стиглості (надранні, ранньостиглі, середньостиглі, середньопізні).

Залежно від ґрунтово-кліматичної зони та року дослідження вміст крохмалю в сортах картоплі був на рівні від 12,9% до 16,4%. В зоні Лісостепу вміст крохмалю становить 14,6% у 2016 р., 15,2% – 2017 р., 13,4% – 2018 р.,

16,4% – 2019 р. та 16,3% у 2020 р. у зоні Полісся 14,0% у 2016 р., 14,7% – 2017 р., 12,9% – 2018 р., 14,7% – 2019 р. та 15,1% у 2020 р. З кожним роком відбувається підвищення вмісту крохмалю, виключенням був лише 2018 р. У даному році вміст крохмалю знизився на 11,8% в зоні Лісостепу та на 12,2% в зоні Полісся порівняно до 2017 р. Порівнюючи значення отримані в різних ґрунтово-кліматичних зонах видно, що в зоні Лісостепу вміст крохмалю значно вищий ніж в сортах вирощених в зоні Полісся.

Відповідно до класифікатора показників якості ботанічних таксонів, сорти яких проходять експертизу на придатність до поширення, сорти картоплі досліджувані у 2016–2017 рр., сорти із зони Лісостепу у 2018 р. та зони Полісся у 2019–2020 рр. за якістю належать до середньокрохмальних (13,1–16,0%), сорти у зоні Полісся 2018 р. до низькокрохмальних (11,1–13,0%) та у зоні Лісостепу у 2019–2020 рр. до сортів з підвищеною крохмальністю (16,1–21,0%).

Отже, за результатами проведених досліджень можна зробити висновок, що вміст крохмалю за останні п'ять років зростає на 11,6% в Лісостепу та 7,9% в зоні Полісся. Досліджувані сорти мають як столовий так і універсальний напрямок використання.

УДК 633.491

Топчій О.В., кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник
Іваницька А.П., завідувач лабораторії показників якості сортів рослин
Шкляр В.Д., науковий співробітник
Український інститут експертизи сортів рослин
E-mail: otopchiy1992@gmail.com

ВИВЧЕННЯ ВМІСТУ «СИРОГО ПРОТЕЇНУ» В СОРТАХ ГОРОШКУ ПОСІВНОГО ЯРОГО В РІЗНИХ ҐРУНТОВО-КЛІМАТИЧНИХ ЗОНАХ УКРАЇНИ

Горошок посівний (*Vicia sativa* L.) – цінна кормова культура, яка є однією з важливих і найбільш розповсюджених однорічних високобілкових, кормових культур. Є складовою однорічних бобово-злакових сумішей. Як корм використовують у вигляді зеленої маси, сіна та сінажу. Корм із горошку посівного ціниться високим вмістом поживних речовин та відмінною перетравністю, на одну кормову одиницю в середньому припадає 185 г перетравного протеїну. Також горошок посівний є відмінним попередником завдяки симбіозу кореневої системи з бульбочковими бактеріями. З гектара посіву горошок посівний за вегетаційний період здатний накопичувати 80–100 кг біологічного азоту.

З метою подальшого вивчення якості сортів горошку посівного ярого та вирішення дефіциту кормового білка шляхом вирощування зернобобових культур, зокрема й горошку посівного, доцільним є вивчення вмісту «сирого протеїну» в нових сортах.

Полові дослідження сортів горошку посівного ярого проводились в ґрунтово-кліматичних зонах Лісостепу та Полісся на дослідних полях філій Українського інституту експертизи сортів рослин. Визначення вмісту «сирого протеїну» здійснювали на приладі Kjeltac 8200, в основу якого закладений класичний метод за Кьельдалем. Згідно Програми лабораторних досліджень у 2018 р. надійшло 2 сорти, у 2019 р. – 3, та у 2020 р. – 3 сорти горошку посівного ярого.